

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

15. TÝDEN (7.4.2025)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách **CARC**: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Chladné počasí s nočními mrazy vystřídá v druhé polovině týdne oteplení až přes 20 °C, které mohou využít krytonosci k dalšímu náletu do porostů. Výskyt ostatních škůdců je zatím nízký, jejich aktivita bude stoupat s oteplováním půdy.

Přezimující polyfágní škůdci - v teplejších oblastech nebo ve foliovnicích mohou škodit drátovci, ale hlavní škody začnou až po ohřátí půdy, která je stále studená. Lokálně mohou škodit přezimující housenky osenic, které okusují/překusují nadzemní části rostlin nebo poškozují podzemní orgány.

Brukvovitá zelenina - většina porostů je zakryta netkanou textilií, která účinně chrání proti náletu škůdců, především krytonosců. Pokud jsou nedostatečně zatížené konce textilie, bývají později napadené okraje. Krytonosci mohou nalétnout do čerstvě vysazené plochy - zakrýt co nejdříve.

Ostatní zelenina - na cibuli jsou dospělci třásněnek, ale většinou v nízkém množství.

Rizikové: krytonosci, dřepčící, drátovci, housenky, třásněnky

Zelenina i v místě roztrhaných textilií zůstává zdravá - výskyt škůdců je zatím nízký

Krytonosci

- přemnožení krytonosců na řepkách se projevuje negativně na zvyšování škodlivosti i na brukvovité zelenině. Dospělci napadají nezakryté výsadby, podlézají pod nedostatečně zatíženými okraji textilie nebo kladou vajíčka v místě pěstování sadby.

Monitoring - nálet dospělců se stejně jako na řepce monitoruje žlutými miskami nebo prohlídkou/oklepem rostlin. Přítomnost v porostu se pozná podle vpichů v řapících nebo stonku. V místě vpichu může být snůška vajíček ukrytá uvnitř řapíku.

Ochrana - provádí se proti dospělcům před vykladením vajíček. Zakrytí porostů netkanou textilií bez trhlin a s dobře zatíženými okraji, je dostatečnou mechanickou bariérou. Pokud jsou dospělci již v porostu, je třeba před zakrytím porost ošetřit.

Dřepčík olejkový

- může škodit stejným způsobem jako krytonosci, ale v porovnání s krytonosci je škodlivost na zelenině méně významná.

Monitoring a ochrana jsou shodné s krytonosci.

Třásněnky

- na ozimé cibuli se mohou vyskytovat dospělci třásněnek. Škodlivost v tomto období je nízká, pokud nejsou poškozené listy sáním, je zbytečné ošetřovat a přípravky si šetřit na pozdější období, až začnou naletovat dospělci z okolí.

Monitoring - dospělci jsou většinou ukrytí mezi listy u báze, při vyšším výskytu nebo za teplého počasí je část jedinců i volně na listech. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Podobně jako třásněnky vypadají zrnka písku ulpělá na listu - používat lupu (jsou i aplikace v mobilu).

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním.

Užitečné organismy

- v porostech je užitečných organismů minimum, podobně jako škůdci teprve začínají vylézat ze zimních úkrytů a dokončovat vývoj. S oteplením koncem týdne začnou létat i do nezakrytých porostů, ale vyšší pravděpodobnost se s nimi setkat bude na vegetaci v okolí polí (meze, příkopy apod.). Na povrchu půdy se objevují přezimující draví střevlíci, drabčící a pavouci. Na vlhká místa po závlaze se mohou hromadně slétávat různé druhy samotářských včel, které občas i vytvářejí zemní hnízda na uježděných přístupových cestách. Výskyt škůdců na přezimujících rostlinách (bylinky apod.) může prozradit přítomnost slunéček.

Larvy užitečných střevlíků mohou být zaměněny za býložravé **larvy hrbáče osenního**, které dle Rostlinolékařského portálu škodí na jižní Moravě, ale mohou poškodit obilniny i v dalších teplých oblastech republiky. Živý se pouze rostlinami z čeledi lipnicovité (Poaceae) - obilí, trávovité plevely, kukuřice, na zelenině neškodí.

Dospělec třásněnky na cibuli

Drobná zrnka písku vypadají podobně jako světlé nymfy třásněnky, které zatím v porostech nejsou

Kvalitně zakrytá plocha je dostatečnou bariérou před naletujícími škůdci

Nezatížené konce umožní průnik škůdců a pozdější napadení rostlin na okraji od krytonosců